

Een Plan tegen Parkinson

Anne-Marijke Podt
Wieke Paulusma

15 oktober 2025

D66

Een Plan tegen Parkinson

We verdienen allemaal een schone en gezonde leefomgeving. Een plek waar schoon water uit de kraan komt met frisse lucht om je heen. Op veel plekken in Nederland worden echter bestrijdingsmiddelen ingezet die impact hebben op je gezondheid. De relatie tussen bestrijdingsmiddelen (ook wel gewasbeschermingsmiddelen of pesticiden) en de verschrikkelijke ziekte Parkinson wordt steeds duidelijker.¹²³ Daarom is Parkinson in Duitsland en Frankrijk aangemerkt als beroepsziekte onder mensen die werken in de landbouw en die regelmatig bloot worden gesteld aan bestrijdingsmiddelen.

Meer dan 65.000 mensen in Nederland hebben de ernstige ziekte Parkinson of een vorm van parkinsonisme.⁴ Een hersenaandoening die een enorme impact heeft op je kwaliteit van leven. Het is een progressieve ziekte, wat betekent dat het steeds erger wordt. Waar je in het begin vooral last hebt van stijfheid of juist trillen, verergeren daarna de klachten. Je evenwicht verslechtert, je kan steeds moeilijker nadenken of praten. Je verliest langzaam je zelfstandigheid en hebt steeds meer hulp nodig van anderen.

Er is nog te veel wat we niet weten over Parkinson – over hoe je het precies krijgt en over hoe we Parkinson het beste kunnen behandelen. Er is geen effectieve behandeling die de ziekte stopt of waardoor je weer beter wordt. Mensen met Parkinson hebben veel zorg nodig. De meeste mensen willen zo lang mogelijk thuis wonen, maar dit vraagt veel van hun omgeving en dierbaren. Het aantal mensen met Parkinson neemt sterk toe, in Nederland met 30% in 10 jaar tijd. De ziekte komt vaker voor bij ouderen, maar ook jonge mensen worden getroffen: één op de drie mensen is onder de 65 als de ziekte wordt vastgesteld. En de ziekte komt ook voor onder jonge twintigers en dertigers.⁵ En daar is onze zorg nu nog helemaal niet klaar voor. Het is essentieel dat we de zorg voor mensen met Parkinson verbeteren.

Het groeiende aantal mensen met Parkinson is niet alleen ingrijpend voor henzelf en hun naasten, maar raakt de hele samenleving. De zorgvraag stijgt, en de arbeidsproductiviteit neemt sterk af. Steeds meer mensen kunnen door de ziekte minder of helemaal niet meer werken, wat de economie jaarlijks honderden miljoenen kost als deze trend doorzet.

1 <https://www.degruyterbrill.com/document/doi/10.1515/reveh-2021-0111/html#articleAbstractView>

2 <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC3295350/>

3 <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0013935121004552?via%3Dihub>

4 ParkinsonNL

5 <https://nos.nl/artikel/2490568-steeds-meer-mensen-met-parkinson-ook-twintigers-en-dertigers>

Boeren en tuinders, die zelf bestrijdingsmiddelen gebruiken, kunnen ook ziek worden, wat de zorgen over blootstelling versterkt. Hoewel deze middelen zijn goedgekeurd, is er nog altijd te weinig inzicht in de langetermijnveiligheid, de effecten van combinaties met andere middelen en het verband met neurodegeneratieve ziekten zoals Parkinson. Ondertussen wordt er te weinig gedaan om de afhankelijkheid van bestrijdingsmiddelen te verminderen.

D66 maakt zich hard voor grote investeringen in preventie en de gezondheid van huidige en toekomstige generaties. Daarom wil D66 Parkinson terugdringen door ervoor te zorgen dat middelen die ongezond zijn voor mens en milieu worden aangepakt. Mensen die werken met bestrijdingsmiddelen en mensen die in de buurt wonen van landbouw moeten erop kunnen vertrouwen dat de gebruikte stoffen veilig zijn en geen onnodig risico lopen. We willen een veilige en gezonde leefomgeving creëren die de gezondheid van Nederlanders beschermt. En als je dan toch de pech hebt om ziek te worden, willen we dat je toegang hebt tot de allerbeste zorg.

Daarom roept D66 op:

1. Onderzoek de impact van bestrijdingsmiddelen, en zeker ook van cocktails van verschillende middelen, op de gezondheid, het risico op Parkinson en andere hersenaandoeningen bij mensen die werken met bestrijdingsmiddelen of buurtbewoners. Laat dit onderzoek en het voorzorgsbeginsel bepalend zijn voor de toelating en inzet van een bestrijdingsmiddel.
2. Informeer boeren en omwonenden over de risico's van het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Creëer transparantie voor, en tijdens de toepassing van de bestrijdingsmiddelen. Zorg dat omwonenden een duidelijk aanspreekpunt hebben bij de gemeente of provincie, wanneer ze vragen of zorgen hebben.
3. Help boeren om het gebruik van risicovolle middelen af te bouwen en het overstappen naar veilige gewasbescherming door meer onderzoek en innovatie waarbij de gehele keten een verantwoordelijkheid heeft. Bescherm omwonenden door spuitvrije zones in te stellen en consumenten door voedsel zonder resten van bestrijdingsmiddelen de norm te maken.

4. Zorg voor een vroege diagnose: Parkinson wordt vaak te laat herkend. Veel mensen weten dat trillingen en traag bewegen signalen zijn, maar de eerste niet-motorische klachten worden vaak gemist. Vroege herkenning is belangrijk, zodat mensen sneller de juiste zorg en ondersteuning krijgen.
5. Investeer 50 miljoen in onderzoek naar nieuwe behandelingen: Op dit moment is er geen behandeling die Parkinson stopt of geneest. Daarom is meer onderzoek nodig naar medicijnen en andere methoden die de ziekte afremmen of de kwaliteit van leven verbeteren. Dit vraagt om extra inzet en financiering, zowel nationaal als Europees.
6. Maak sporten en bewegen toegankelijk voor mensen met Parkinson: Sport en beweging helpen net als een medicijn bij het verlichten van de klachten. Ook kan het de achteruitgang van de ziekte vertragen. Daarom moeten sporten en bewegen voor iedereen toegankelijk en betaalbaar blijven.
7. Zorg op maat voor mensen met Parkinson: Mensen met Parkinson en hun naasten hebben behoefte aan begeleiding gedurende het hele ziekteproces. Net als bij dementie zou elke patiënt een casemanager moeten krijgen. Deze helpt bij het vinden van de juiste zorg en ondersteuning, zodat mensen op tijd de hulp krijgen die ze nodig hebben. Faciliteer daarnaast naasten-/mantelzorg bijvoorbeeld via het Persoonsgebonden Budget, verpleeghuizen met Parkinson-deskundigheid. En zorg dat er in meer ziekenhuizen een Punt voor Parkinson komt, zoals in Groningen, zodat het groeiende aantal mensen met Parkinson allemaal de hulp krijgen die ze verdienen.